

Rohmann, Katrin: **Jabolčni kolač in baklava ali Nova domovina za Lejlo.**

Prev. Tamara Kranjec. Ilustr. Franziska Harvey. Hoče: Skrivnost, 2016. 162 str.

| P | 2. stopnja

Sirci - Begunci - Nemčija - Domotožje - Prijateljstvo - V mladinskem leposlovju  
babice / družina / migranti / orehi



Lejla je z mamo in starejšima bratoma pribežala iz Sirije v Nemčijo, kjer se v manjšem mestu poskušajo vključiti v normalno življenje. Vso dolgo pot je imela pri sebi oreh iz vrta svoje babice ... »Vse je v njem, prav vse ... Vonj, petje ptic, vsa njegova lepota.« V novi šoli ga po nesreči izgubi, sošolec Maks ji pomaga pri iskanju oreha in tudi sicer ... Mestoma morda malo stereotipno, toda knjiga spodbuja pogovor o aktualnih problemih migrantov, nagovarja k odprtosti, prijaznosti in spodbuja medsebojno razumevanje. (Na kraju knjige sta recepta za jabolčni kolač in baklavo).

#### Spodbude za branje:

- Besedilo na hrbtni strani knjige bo najbrž dovolj za spodbudo za branje.
- Če imamo v skupini mladega migranta ali vsaj poznamo/vemo za kakšnega, se bomo branja lotili še posebej pozorno in taktno. (Tudi z namenom, kako bi mu lahko pomagali.)
- Po branju seveda najprej prisluhnem pripovedi mladih bralcev. Kaj se jih je najbolj dotaknilo? Lejlino domotožje in hrepenenje po očetu ter njegovih pekovskih izdelkih ali po babici, ki ji je ob slovesu darovala oreh? Kaj vse Lejli pomeni babičin oreh? Ali moji mladi bralci občudujejo zagnanost Lejlinih dveh starejših bratov, ki želita začeti s peko sirskih sladice? Ali morda potrpežljivost in žilavost njihove matere, ki jo ndr. mož pregovarja, naj bi šli morda raje v Kanado? Kaj menijo o Maksu in njegovi naklonjenosti do Lejle? Zakaj je Lejla zadržana pri navezovanju stikov s sošolkami, čeprav že dokaj dobro govori nemško? Kaj Maks zve od svoje babice, ko naleti na zelo star recept za medenjake? (Bila je begunka, v Nemčijo je pribežala iz Juchowa na Pomorjanskem). Kako domačini sprejmejo Lejlino družino?
- Ima kdo od mladih bralcev izkušnjo z begunstvom? Morda njegovi starši, stari starši ali kdo drug od sorodnikov ali znancev? Bi ga povprašal po njegovi domovini? V knjigi je domovina beguncev takole predstavljena: »... tako je, kot pravi tvoja babica. Babica Amina ni nikoli daleč. Vseeno je, ali imam oreh pri sebi ali ne. Kajti vedno je tukaj, pri meni. In kadarkoli hočem, se lahko odpravim na njen vrt.« Lejla si položi roko na srce. »Kajti vse, prav vse je tukaj notri.«

## Spodbude za nadaljnje branje:

- Ob branju te knjige sem se spomnila na roman *Bela kava in Posipanec*, ki pa obravnava – ravno nasprotno – nestrpnost do priseljencev. Morda bi naredili primerjavo med obema romanoma?

Philipps, Carolin: **Bela kava in Posipanec**.

Prev. Tamara Bosnič. Ilustr. Nina Meglič. Dob pri Domžalah: Miš, 2009. (Prva zorenja), 149 str.

| P | 2. stopnja | o avtorjih

| drugačnost, prijateljstvo, rasizem, strpnost

Krajši roman, ki se kompleksno, a ne pretenciozno ukvarja s problemom rasizma. Postavljen je v sodobno Nemčijo, vodilna tematika pa je vpeta v razdelan družbeni kontekst – povečana brezposelnost v državi vodi v nezadovoljstvo, ki zahteva grešnega kozla, tega pa je najlažje videti v priseljencih. V središče zgodbe sta postavljena črni Sammy in pegasti Boris, razredna rivala, uspešna tako v šoli kot pri igranju klavirja, ki ju v tekmovalnosti še podžiga družbena situacija. Čeprav mestoma stereotipno, je problem rasizma obdelan z obeh strani horizonta, kompleksno, a hkrati enostavno, predvsem pa v bralcem poznanem kontekstu. Knjiga tako poleg bralske avanture ponuja tudi zanimivo izhodišče za pogovore o aktualnih družbenih problemih. (TB)

- Mladinskih knjiga na temo rasizma, strpnosti, migrantov, beguncev, priseljencev idr. v različnih zgodovinskih obdobjih je precej. Da poglobimo in zaokrožimo doživljanje in razmišljanje ob romanu *o novi domovini za Lejlo*, morda preberemo tudi naslednje knjige (seveda lahko izberete tudi druge, tiste, ki so vam bližje ☺):

Komadina, Tanja: **Fino kolo**: po zgodbi Manke Kremenšek Križman.

Ilustr. Tanja Komadina. Spr. beseda Bojan Albahari. Bibl. predh. Manka Kremenšek Križman. Ljubljana: Forum, 2014.

(Minimundus), 63 str.

| P | 2. stopnja | [ ODLIČNO ], o avtorjih, priredba, spremna beseda, za pogovore o knjigah

| begunci, Bosna, dečki, Ljubljana, Mostar, prijateljstvo, priseljenci, revščina, tatvine, večkulturnost, vojne, želje

Prvošolec Mile, ki živi z mamo v Mostarju, si zelo želi kolo znamke Freetime, ki ga zagleda v izložbi. Morda bi ga celo dobil, če ne bi (leta 1991) izbruhnila vojna, zaradi česar se Mile (leta 1993) preseli v Ljubljano, k svoji daljni sorodnici. Dečka muči domotožje, čeprav so ga otroci hitro sprejeli medse; največ se družijo z deklico Lano, ki nekega dne dobi prav takšno kolo ... Zgodba v stripu tenkočutno prikazuje stisko begunskega otroka. Kot da bi lahko s kolesom, kakršnega si je želel v domačem kraju, premagal domotožje in materino odsotnost. Na simbolni ravni ima kolo podobno funkcijo kot čudežni predmet v pravljici. Toda življenje v svetu, kjer nedaleč od otrok divjajo vojne, pač ni pravljica, in ljudje tudi v svobodnem svetu niso samo dobri. Še več, so lahko zelo nepremišljeni in kruti; "Balkan cigan", ti dve žaljivi besedi sta se mu globoko zarili v srce. Pretresljivo mladinsko zgodbo je mlada ilustratorica Tanja Komadina – to je njen stripovski prvenec – narisala po predlogi Manke Kremenšek Križman iz zbirke kratke proze Dvoriščna okna (MK, 2009), ki jo knjižničarji uvrščamo med literaturo za odrasle; tudi strip se bo dotaknil tako mladih kot odraslih bralcev. (TJ)

Vannuccini, Vanna: **Berlinski zid**: Vzhodni Berlin leta 1989.

Prev. Teo Šinkovec. Ilustr. Alessandro Baronciani. Izola: Ark, 2012. (Zgodovinski roman za otroke; 6), 123 str.

| P | 2. stopnja | [ ZELO DOBRO ], za pogovore o knjigah

| begunci, Berlin, družina, meje, Nemčija, politika, revščina, socializem, sodobnost, stoletje, 2. pol. 20., totalitarizem, zgodovina

Vidmar, Janja: **Prijatelja**.

Ilustr. Katarina Štrukelj. Ljubljana: Mladika, 2003. (Liščki), 50 str.

| P | 2. stopnja

| drugačnost, prijateljstvo, sožitje, strpnost, vera, verstva

Dogajanje v knjigi je osredinjeno okrog dveh fantkov, ki sta kljub verskim in kulturnim razlikam najboljša prijatelja. Jakob in Amir se pri svojih družjenjih pogosto pogovarjata o Bogu in Alahu, a se humorno prikazanim razlikam predvsem čudita in zaradi drugačnosti nista drug do drugega nestrpna. Mnogo večje težave pa imata vsak v svoji družini: Jakoba pesti nova družinska članica, sestra Iva, Amir pa ravno nasprotno zaradi selitve v tujem okolju pogreša svoja stara starša. Do mladi publikli primerno nepretresljivega zapleta pride prav zaradi slednjega, ko se junaka na lastno pest odpravita s kolesom iskat Amirjeva stara starša. A relativno napeta fabulativna plat niti ni tako pomembna kot iz nje izhajajoča poanta: kako prijetna je strpnost med različnimi versko-kulturnimi skupinami.

(Seznam je pripravljen s pomočjo Priročnikov za branje kakovostnih mladinskih knjig, ki jih pripravlja Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana: <http://www.mklj.si/prirocnik/item/451>)

- Morda bi naštetje romane na kratko predstavili v obliki stripa? (Po zgledu stripa *Fino kolo*, ampak seveda mnogo krajše.)
- Na kraju knjige sta recepta za jabolčni kolač in baklavo. Se bomo lotili izdelave obeh sladici? (Medpredmetna povezava z gospodinjskim poukom.) Predstavitve kulinarčnih dobrot različnih kultur je obvezna sestavina medkulturnega spoznavanja; vključimo jo lahko tudi v naš »medkulturni projekt«, še posebej, če imamo v skupini otroke iz neslovenskih družin, in prazniki so kot nalašč za to ☺ (Tudi v romanu *Bela kava in Posipanec* se očeta Sammyja in Špele (je sošolki res tako ime?) spoznavata in spoprijateljita ob pripravi bavarskih specialitet, in njuni družini ob skupnih obedih.)
- Nadaljnje branje je lahko tudi iskanje drugih receptov za jabolčni kolač in baklavo ... ali receptov za kakršna koli peciva, v tiskanih kuharskih knjigah, na spletu... ali pa na onih starih listkih, kamor smo zapisali recept (... ojoj, kdo že mi ga je zaupal?)
- Končni cilj (aplikacija) branja in obravnava teh besedil pa naj bo razumevanje, strpnost, sprejetje in prijateljstvo s priseljenci. Seveda.

mag. Tilka Jamnik